

INSTITUT PKB AGROEKONOMIK

**INSTITUT ZA NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD I
TRANSFER TEHNOLOGIJE U POLJOPRIVREDI**

Industrijsko naselje bb, 11213 Padinska Skela, Beograd

Područna poljoprivredna služba PKB Agroekonomik

BILTEN 4

(Tiraž 300 primeraka)

16.03.2009.

Cilj izdavanja biltena je da poljoprivredni proizvođači na teritoriji opština Zemun, Surčin, Palilula, i N. Beograd budu pravovremeno i tačno informisani o aktuelnim problemima u poljoprivrednoj proizvodnji.

**Vlada Republike Srbije
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede**

**Usvojena Uredba o utvrđivanju programa mera
za podsticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje
kreditiranjem u 2009. godini**

Vlada Republike Srbije usvojila je danas, 13.03.2009. godine Uredbu o utvrđivanju programa mera za podsticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje kreditiranjem u 2009. godini. Ovom Uredbom registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima u 2009. godini biće odobrena dvamodela kreditiranja:

1) subvencionisanje kamate kod kratkoročnog kreditiranja poljoprivrednih gazdinstava - fizičkih lica;

2) dugoročno kreditiranje poljoprivredne i prehrambene proizvodnje i to poljoprivrednih gazdinstava - pravnih i fizičkih lica.

Kreditni će se odobravati preko svih poslovnih banaka koje potpišu sa Ministarstvom Ugovore

Kratkoročni krediti

Kratkoročni krediti se odobravaju registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima – fizičkim licima iz bančnih sredstava. Krediti se odobravaju u dinarima u iznosu od 50.000 do 700.000 dinara. Rok vraćanja kredita je do 12 meseci bez valutne klauzule. Kamata koju plaća krajnji korisnik je 5% za svo vreme trajanja kredita i plaća je zajedno sa glavnicom kredita o roku dospeća. Ostatak kamate plaća Ministarstvo banci. Krediti se mogu koristiti namenski za kupovinu repromaterijala i drugih obrtnih sredstava uloženi u poljoprivrednu proizvodnju.

Dugoročni krediti

Dugoročni krediti se takođe odobravaju registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima, kako fizičkim tako i pravnim licima.

Ove godine Ministarstvo ima novi model dugoročnog odobravanja tako što poslovna banka učestvuje sa 60% odobrenog kredita a Ministarstvo daje 40% sredstava. Korisnik kredita plaća na bančina sredstva kamatu a na sredstva Ministarstva ne plaća kamtu. Rok vraćanja ovih kredita je 5-8 godinane posle isteka grejs period koji može biti od 1-3 godine u zavisnosti od proizvodnje za koju se traži kredit. Sredstva banke se vraćaju u prve tri odnosno pet godina otplatnog perioda o sredstva Ministarstva u poslednje dve odnosno tri godine.

Dugoročni krediti se odobravaju u evrima a isplaćuju u dinarima po srednjem zvaničnom kursu NBS na dan isplate i isto tako se vraćaju.

Iznos odobrenog kredita može biti od 5.000 do 300.000 evra.

Kačarević Anka, dipl.ing.

ŠTA SVE TREBA ZNATI O KREDITIMA

Pre nego što odlučite da li ćete uzeti kredit, pažljivo razmotrite opravdanost investicije koju želite da finansirate na ovaj način.

Brzopleta i nepromišljena odluka može dugoročno opteretiti vaše poljoprivredno gazdinstvo. Ako želite da budete sigurni da vaše gazdinstvo uredno može servisirati dug po kreditu i tekuće obaveze koje nastaju u redovnom poslovanju, najbolje je uraditi poslovni /biznis/plan. Dobro uradjen poslovni plan će Vam pre svega pomoći da donesete ispravnu

odluku kada je u pitanju kreditno zaduženje, a potom i da uverite kreditora da se radi o isplativom poslovnom poduhvatu.

Prilikom uzimanja kredita treba obratiti pažnju na sledeće:

- Kolika je efektivna kamatna stopa /EKS/ i koje su naknade uključene u izračunavanje EKS-a
- Da li je nominalna kamatna stopa fiksna ili promenljiva
- U kom procentu se obračunava interkalarna kamata ako je kredit sa grejs periodom
- Koliki je ukupan iznos novca koji ćete na ime kamate i naknada platiti banci
- Da li kredit indeksiran i u kojoj valuti
- Koje devizne kurseve banka koristi prilikom odobravanja kredita, a koje prilikom vraćanja kredita– odnosno prilikom uplate rate
- Kakva sredstva obezbeđenja su potrebna i koliki su troškovi za pribavljanje dokumentacije koju banka traži / troškovi procene pokretnih i nepokretnih stvari, premije osiguranja pribavljanje izvoda iz zemljišnih knjiga, pribavljanje uverenja, potvrda, dozvola i rešenja nadležnih organa, kreditnog biroa i dr.
- Da li je kredit sa učešćem ili depozitom
- Da li banka zadržava pravo da vrši izmenu određenih uslova kredita, kao i koje uslove i u kojim situacijama
- Da li je ugovorom predviđena prevremena otplata i kakvi su uslovi u tim slučajevima

Osnovni pojmovi vezani za kredite:

KAMATA – je novčani iznos koji se plaća za korišćenje pozajmljenih sredstava. Praktično je cena kredita.

KAMATNA STOPA – je stopa za ukamaćivanje novca izražena u procentima. Označava koliko novčanih jedinica naknade plaćamo za svakih 100 pozajmljenih novčanih jedinica za određen vremenski interval.

NOMINALNA KAMATNA STOPA – predstavlja cenu otplate kredita i na osnovu nje se vrši obračun kamate na odobrene kredite. Nominalna kamatna stopa se obračunava na ostatak duga.

EFEKTIVNA KAMATNA STOPA – predstavlja stvarnu cenu kredita i omogućava Vam da lakše sagledate i uporedite uslove pod kojim različite banke nude iste vrste kredita u istoj valuti. Efektivna kamata pored nominalne kamatne stope, uključuje i naknade i provizije koje klijent plaća banci prilikom odobravanja kredita.

FIKSNA KAMATNA STOPA – je unapred određena kamatna stopa koja se u periodu trajanja ugovora o kreditu ne menja.

VARIJABILNA /PROMENLJIVA/ KAMATNA STOPA – je kamatna stopa koja je promenljiva kako na niže tako i na više. Danas se uglavnom uskladjuje sa euriborom.

EURIBOR – (Euro Interbank Offered Rate) je referentna kamatna stopa na pozajmice u evrima među prvoklasnim bankama. Od 1999. Godine Euribor je zamenio nacionalen referentne kamatne stope.

Visina kamate se može se uskladjivati u odnosu na tromesečni/3M/, šestomesečni/6M/ i godišnji euribor/12M/. Tako u uslovima banke kad gledate kamatnu stopu stoji .. euribor +7%

Dobro je znati:

INTERKALARNA KAMATA - je kamata koja se obračunava tokom perioda mirovanja kredita /grejs perioda/, uglavnom se pripisuje glavnici i otplaćuje kroz anuitete po isteku grejs perioda. U poslednje vreme ova kamata se može otplaćivati i u periodu mirovanja kredita, tako da ne uvećava glavniciu.

GREJS PERIOD – je period mirovanja, tokom koga se ne otplaćuje ni glavnica, ni kamata. Grejs period može trajati od nekoliko meseci do nekoliko godina, i ovaj period ulazi u okvir roka za vraćanje kredita.

Tako ako je rok za vraćanje kredita 5 godina, a grejs period 2 godine, preostalo vreme za vraćanje kredita je 3 godine.

ZATEZNA KAMATA – je kamata koju pored redovne kamate plaća klijent ako o roku nije izmirio dug.

TROŠKOVI OBRADE KREDITA – naknada koja se zaračunava na ime posebnih usluga obrade kredita.

OSTALI TROŠKOVI – treba imati u vidu da postoji i jedan deo troškova koji nastaju prilikom podizanja kredita, a koji nisu uključeni u EKS / efektivnu kamatnu stopu/ kao što su: troškovi procene vrednosti sredstava obezbedjenja, troškovi raznih uverenja, potvrda, dozvola i rešenja nadležnih organa, troškovi Kreditnog biroa, troškovi uknjiženja hipoteka kao i troškovi skidanja hipoteke nakon otplate kredita, zatim kriterijumi za indeksaciju i dr.

INDEKSACIJA KREDITA – podrazumeva vezivanje obaveza po osnovu kredita sa rast cena na malo ili kurs neke strane valute. Sa povećanjem rasta cena na malo dolazi do povećanja kamate i glavnice kredite. Krediti indeksirani stranom valutom – su krediti izraženi u određenoj stranoj valuti , i otplata se vezuje za kretanje kursa te valute.

Banka svojom poslovnom politikom utvrđuje devizne kurseve i može prilikom isplate kredita da primenjuje svoj kupovni kurs za devize, a prilikom otplate primenjuje svoj prodajni kurs za devize –odnosno ne mora da primenjuje zvanične devizne kurseve. U ovakvim slučajevima snosite dodatne troškove u vidu razlike između kupovnog i prodajnog kursa banke .

AMORTIZACIONI PLAN – plan otplate kredita, najčešće pripremljen u obliku tabele, koji za svako obračunsko razdoblje pokazuje koliki je anuitet, kamata, otplatna rata i ostatak duga.

OBRAČUNSKI PERIOD – godina, polugodište, kvartal, mesec

HIPOTEKA – ulog nepokretnosti kao garancije za novčanu pozajmicu.

Najlakši način da uporedite uslove pod kojima različite banke nude kredite je da uporedite efektivne kamatne stope. Ukoliko je efektivna kamatna stopa na godišnjem nivou niža – kredit je jeftiniji.

Kod kredita sa različitim periodima otplate visina rate ne predstavlja pravi pokazatelj cene kredita. Kredit sa dužim rokom otplate može imati nižu mesečnu ratu , ali to ne znači da je ukupna obaveza po kreditu niža.

Obratite pažnju na mogućnost banke da jednostrano izmeni odredbe ugovora /npr. Varijabilna kamatna stopa /

Ako pomnožite iznos rate kredita sa ukupnim brojem rata i dodate tome dodatne troškove , možete jednostavno izračunati koliko ćete ukupno banci platiti za odobreni kredit. A ako tome dodate i ostale troškove /procene, uknjiženje hipoteke, osiguranje.../ dobićete sliku o ukupnom trošku kredita.

Iznos godišnje kamatne stope , na osnovu mesečne kamatne stope, ne izračunava se primenom proste računice /npr. 0.90 x12 meseci je 10,80%/ već primenom konfornog metoda kamatnog obračuna / za mesečnu kamatnu stopu od 0.90% - godišnja kam. stopa je 11,35%/

Izvor: Sajt Poljoprivredne savetodavne službe Vojvodine

Anka Kačarević, dipl.ing.

ZAŠTITA BILJA

ZIMSKA ZAŠTITA VOĆA I VINOVE LOZE

Tretiranje voćaka u periodu mirovanja vegetacije namenjeno je suzbijanju štetočina koje prezimljavaju na stablu i granama (lisne i štitaste vaši, smotavci, mineri). Osim toga, zimsko prskanje u velikoj meri redukuje potencijal od prouzrokovaca biljnih bolesti i to: kovrdžavosti lista breskve (*Taphrina deformans*), crne pegavosti vinove loze (*Phomopsis viticola*), šupljikavosti lista koštičavog voća (*Clasterosporium carpophilium*). Tretman u periodu mirovanja vegetacije sprovodi se jednim od preparata registrovanim za te namene, i to:

BELOL (800 g/l mineralnog ulja) u konc.:3-4%, u zasadu: jabuke, kruške, šljive, breskve, masline, limuna, pomorandže, mandarine grejpfruta, vinove loze.

BELO ULJE (900 g/l mineralnog ulja). Koristi se kao BELOL.

BELO ULJE-EW (800 g/l mineralnog ulja). Koristi se kao BELOL.

GALMIN (940 g/l mineralnog ulja). Koristi se kao BELOL.

EOS (990 g/l mineralnog ulja). Registrovana je za suzbijanje crvene voćne grinje (*Panonychus ulmi*), u zasadu jabuke, u fenofazi mirovanja vegeacije. Koncentracija primene je 1%.

DAST OIL (280 g/l mineralnog ulja i 100 g/l metidation). Registrovan je za primenu u jabučastom i koštičavom voću, kao i u vinovoj lozi. Za preporuku je primena do fenofaze mišjih ušiju u zasadima voća, pri čemu je koncentracija primene 0,3%. U zasadima vinove loze primenjuje se do pojave prvog lista u konc., 0,3-0,4%.

U cilju suzbijanja nekih prouzrokovaca biljnih bolesti voćaka zimsko prskanje se sprovodi primenom jednog od registrovanih fungicida za te namane:

BLAUVIT (500 g/l **bakar** iz *bakar hidroksida*) u zasadima jabuke, kruške, šljive, breskve, kajsije, badema, trešnje i višnje. Koncentracija primene je od 0,5-1% u periodu mirovanja vegetacije.

BAKROCID S-25 (250 g/l **bakar** iz *bakar oksihlorida*) u zasadima jabuke, kruške, šljive, breskve, kajsije, badema, trešnje i višnje. Koncentracija primene je od 0,75-1,5% u periodu mirovanja vegetacije.

BAKROCID S-50 (500 g/l **bakar** iz *bakar oksihlorida*) u zasadima jabuke, kruške, šljive, breskve, kajsije, badema, trešnje i višnje. Koncentracija primene je od 0,75% u periodu mirovanja vegetacije.

BAKARNI OKSIHLORID-50 (500 g/l **bakar** iz *bakar oksihlorida*). Koristi se kao BAKROCID S-50.

KUPRAGIN (350 g/l **bakra** iz *bakar-oksisulfata*) u zasadima jabuke, kruške, šljive, breskve, kajsije, trešnje i višnje. Koncentracija primene je od 0,75 do 1% u periodu mirovanja vegetacije.

* Navedeni preparati se koriste u mirovanju vegetacije, a najkasnije 10-15 dana pre početka kretanja vegetacije.

Preporuka je da se u ovom trenutku koštičavo, kao i jabučasto voće tretira kombinacijom preparata i to:

GALMIN 1% + BAKARNI OKSIHLORID-50 (0,5%) + CIPKORD 20 EC (0,03%)

Napomena: Tretiranje obaviti po mirnom vremenu, pri temperaturi vazduha iznad 5⁰C, pri čemu voćke treba okupati.

Eleonora Onć Jovanović dipl. inž. zaštite bilja